

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Kuviotehtävä s. 55

Mitä tietoja kuvio antaa Suomen väestöstä?

- Suomen ikärakenne muuttuu, väestö vanhenee.
- Eläkeläisten määrä tulee kasvamaan voimakkaasti.
- Suomalaiset elävät pitkään.
- Naisten osuus vanhemmissa ikäluokissa on suurempi kuin miesten. Naiset elävät huomattavasti pidempään kuin miehet.
- Vähän alle 50-vuotiaiden ikäluokka on selvästi pienempi kuin sitä vanhempien ja sitä nuorempien ikäluokat.
- Kaikista nuorimpien suomalaisten määrä on vähentynyt nopeasti. Syntyvyys on pienentynyt.

Perustehtävät

1. Mitkä asiat kuuluvat

a) sosiaaliturvaan

- sosiaalivakuutukset
- terveydenhuolto
- sosiaalipalvelut

b) sosiaalivakuutuksiin

- sairausvakuutukset
- työttömyysvakuutukset
- eläkevakuutukset

c) sosiaalipalveluihin?

- lasten päivähoito
- lastensuojelu
- vammaispalvelut
- vanhuspalvelut
- päihdehuolto

2. Mitä eri hyvinvointivaltion palveluja sinä olet käyttänyt

a) edellisen viikon aikana

- Opiskelijan oma vastaus.

b) elämäsi aikana?

- Opiskelijan oma vastaus.

3.

a) Mitä tarkoittaa perustulo?

- Perustulolla tarkoitetaan kansalaiselle kuukausittain maksettavaa vastikkeetonta rahasummaa, joka ei riipu siitä, onko hän töissä vai ei.
- Perustulon määrästä ei ole olemassa virallista arviota, mutta sitä kannattavat puolueet esittävät 600–700 euron kuukausittaista perustuloa.
- Perustulo ei ole Suomessa käytössä, mutta sen käyttöä kokeiltiin vuosina 2017–2018.

b) Mitä argumentteja on esitetty sen puolesta, ja mitä sitä vastaan?

Puolesta:

Perustulomalli

- yksinkertaistaisi "sosiaaliturvaviidakkoa"
- korvaisi suuren osan vanhoista tuista ja verohelpotuksista
- vähentäisi byrokratiaa, kun erilaisten tukien hakemisesta päästäisiin eroon
- saattaisi kannustaa työntekoon, kun kannustinloukut vähenisivät
- lisääisi ehkä kiinnostusta yrittäjyyteen, kun yrittäjänkin minimitoimeentulo olisi turvattu.

Vastaan:

Perustulomalli

- olisi kallis
- saattaisi heikentää kansalaisten halukkuutta työhön eli passivoisi heitä
- ei kuitenkaan riittäisi kattamaan ihmisten elinkustannuksia.

Syventävät tehtävät

4. Ota kantaa: Sosiaaliturva kuuluu kaikille.

Puolesta

Sosiaaliturva

- takaa hyvinvoinnin jakautumisen mahdollisimman tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti
- antaa tukea ihmisille, jos toimeentulo on vaikeutunut esimerkiksi työttömyyden tai sairauden takia
- suojaa yhteiskuntaa liialliselta sosiaalisten ongelmien synnyltä.

Vastaan

Sosiaaliturva

- vie vuosittain paljon rahaa, eivätkä julkisen vallan rahat tahdo riittää
- aiheuttaa sen, että verotuksen taso joudutaan pitämään kohtuuttoman korkeana

- aiheuttaa myös työnantajille niin paljon kuluja, että he kokevat rahoituksen tason käyvän heille liian kalliiksi.

5. “Sosiaaliturva suosii työssäkäyviä.” Esittele argumentteja väitteen tueksi ja sitä vastaan.

Puolesta:

- Sosiaalivakuutuksiin liittyvät edut ovat pääosin ansiosidonnaisia eli ne perustuvat työtuloihin.
- Tällaisia ovat esimerkiksi ansiosidonnainen työttömyyskorvaus, sairauspäiväraha ja työeläke.
- Myös työterveyspalvelut takaavat työntekijöille terveyspalveluiden saatavuuden ja ne ovat maksuttomia.

Vastaan:

- Julkinen valta takaa tietyn taloudellisen tuen myös henkilöille, jotka eivät ole töissä.
- Tällaisia tukia ovat esimerkiksi takuueläke, työmarkkinatuki ja kodinhoidon tuki.
- Julkisen vallan rahoittamat ja järjestämät terveys- ja sairaanhoitopalvelut ovat kaikkien käytössä ja niiden maksut ovat alhaiset.

6. Mitä toisaalta etuja ja toisaalta ongelmia pohjoismaisessa hyvinvointivaltiomallissa on verrattuna muihin malleihin?

Etuja:

- Jokaiselle on turvattu vähimmäistoimeentulo, joten absoluuttista köyhyyttä ei oikeastaan ole.
- Tuloerojen tasaaminen vähentää suhteellista köyhyyttä.
- Ihmisistä pyritään huolehtimaan heidän eri elämäntilanteissaan: esimerkiksi jokainen sairastunut saa hoitoa.
- Järjestelmä on tasa-arvoinen: jokaisella on mahdollisuus kouluttautua.
- Suurista elintasoeroista johtuvat ristiriidat ovat vähäisiä.

Ongelmia:

- Väestön ikääntyminen aiheuttaa kasvavassa määrin kustannuksia.
- Hyvinvoinnin rahoittaminen, kun verotulot vähenevät ja väestö vanhenee.
- Valtion velkaantuminen ja sen taittamiseen liittyvät säästöt: sosiaali- ja terveysmenot suurin menokohde julkisen vallan menoista.
- Monimutkainen ja byrokraattinen tukiverkosto.
- Julkisella sektorilla on suuri merkitys hyvinvoinnin turvaamisessa, mikä voi passivoida ihmisiä.

Aineistotehtävät

7. Tutki Kelan sivuja.

a) Miten sivustolla tulee esiin Kelan tehtävä?

- Sivustolta ilmenee, että Kelan tehtävänä on hoitaa sosiaalipalveluihin ja -vakuutuksiin liittyviä asioita.
- Sivustolta saa myös tiedon, että Kela käsittelee ja neuvoo työttömyyteen, sairauksiin, perhevapaisiin ja muihin eri elämäntilanteisiin liittyvien tukien hakemisessa.

b) Mitä sinua koskevaa tietoa löydät sieltä?

- Sivuilta löydät esimerkiksi opintotukeen, koulumatkatukeen ja asumisen tukemiseen liittyvää tietoa sekä tietoa sairastumiseen liittyvistä tuista.

c) Miten Kela hyödyntää sosiaalista mediaa?

- Kela käyttää sosiaalista mediaa tiedottamiseen ja nettisivujen lisäksi tietoa on esimerkiksi Facebookissa, Youtubessa, Twitterissä, Instagramissa ja LinkedInissa.
- Verkossa on lisäksi erikoissivuja, kuten sosiaalivakuutus.fi, joissa kerrotaan tarkemmin Kelan palveluista.
- Sivuilla on erilaisia laskureita. Asiakas saa oman asiakasprofiilin ja suurimman osan asioista voi hoitaa sähköisesti.